

## 21. YÜZYILDA BİLECİK'İN YENİ KİMLİĞİ

"Beylikten İmparatorluğa, İmparatorluktan Kurtuluşa: BİLECİK" başlığı, sürekliliğin, bir toplumun gelişme evrelerinin belirlenmesine giden yolu aralamanın ilk işaretidir. Bir anlamda 21. yüzyılda "kendini farklı taşıma" kararlılığıdır.

Kentler de insanlar gibidir, doğarlar, gelişirler, mutlu-mutsuz günleri olur. Onları buldukları coğrafyada farklı kılan, yaşama sevincini geliştirecek öğelere kazandırdıkları inceliklerdir. Her kentlinin anılarında bıraktıkları kalıcı izlerdir.

Kimlikli bir toplumun göstergesi ise, kentlere-ülkeye-dünyaya verdiği değerdir. Ülkede insanlar, duyarlı bir "hemşehri", duyarlı bir "yurttaş", duyarlı bir "dünyalı" kimliğini sergiliyorsa, o toplum "katılımı", "dayanışmayı", "birlikte üretmeyi" yaşamlarının kopmaz parçası kılmış demektir.

Bu sorumluluk isteyen süreçte, tarihin özel anlarına tanık olmuş kentler, ülkeler de vardır. Bilecik böyle bir coğrafyada, Anadolu coğrafyasında, dünya devleti olmaya yönelmiş insanların varlığına tanık olmuştur. Adım adım Doğu Roma İmparatorluğu'nun sınırlarını daraltarak gelişmesinde, güven kaynağı, güç kaynağı olmuştur.

Bugün bunun anlamı dünden daha önemlidir. Küreselleşen dünyada dünün kimlikli izleri artık hızla değişmektedir. Geçmişin kimlikli kentleri, onları farklı kılan nitelikleri hızla silinmektedir. Bilecik köklü izlerini koruduğu oranda tekdüze dünyada yerini alacak, dün-bugün-gelecek arasında yerini doğru tanımlayacaktır.

Şimdi hepimize düşen sorumluluk nedir? Bu sorunun cevabı çok açık: Kültür yaratan bireylerin bulunduğu kentlerin onlara uygun hemşehrisi olmaktır. Kendine ulaşan her izi geleceğe geliştirerek taşımaktır. Bilecik'in böyle bir coğrafyada niçin buraya kurulduğunu unutmamaktır. Kurtuluş Savaşı'nın ardından her geçen gün varlığını yitiren özgün kent parçalarını, beylikten imparatorluğa ulaşmış bir toplumun ürettiği kenti, günümüzün olanaklarıyla unutturmamaktır.

Büyük kültür-ticaret yolu üzerindeki Bilecik'in ticaret merkezi neredeydi? Bugün minareleri kalmış camiler hangi mahallenin merkezine işaret ediyordu? Osmanlıyı beylikten imparatorluğa taşıyan yolda imaretler hangi işlevi yüklenmişti? Değirmene gelen su hangi bereketi taşıyordu? Bu bereket Şeyh Edebali ve benzeri kimliklerle nasıl bir toplumsal-siyasal sonuçları yaratmıştı? Osman Gazi, Orhan Gazi ve diğerlerini Bilecik'e, Söğüt'e, Osmaneli'ne bu çevreye çeken güç neydi? Kısacası Bilecik niye buraya kurulmuştu?

Çoğaltılması mümkün bu soruların cevabı kısa. Kentin kimliğini her yaş diliminde insana okutmak istiyorsak, bizlere ulaşan her belge ve bulguyu doğru değerlendirmeliyiz. Bilecik'in geçmişteki yüzünün algılanması için, çağdaş düzenlemelerle kalan sınırlı kent parçalarına "ikinci bir yaşam hakkını" sağlamak zorundayız.

Bu süreci göze almak, yaşama geçirmek, bir "ilki başarmak" anlamına gelmektedir. Çok sınırlı bilgileri doğru değerlendirmek, anlamsız-abartılı anlatımlara neden olmamak için her noktayı tartışmak, kamu-yerel-özel-sivil birlikteliği sağlamak, "temel hedef" olmalıdır.

Gelinen noktada Bilecik Valisi Ünal Ülkü dar olanaklarla hareketi başlatmış, tüm güçleri birlikteliğe çağırmıştır. Belediye Başkanı Yaşar Tüzün yerel yönetime düşen sorumlulukları yükleneceğini açıklamıştır. Bu konuyla ilgili araştırmalara koşut olarak, üniversitelerin öğretim üyeleri ve uzmanları kazılara başlamış, sivil toplum örgütleri destek verdiklerini açıklamışlar, eşgüdümü sağlamak üzere ÇEKÜL Vakfı gerekli girişimlerde bulunmuş, kısacası katılıma dayalı bir "güç odağı" oluşmuştur.

Burada üretilecek çağdaş düzenlemelerle, benzer süreçten geçmiş Van, Gümüşhane, Doğubeyazıt, Malatya, Elazığ gibi bir dizi tarihi çekirdeğinden uzaklaşmış kentlere, bir büyük imparatorluğun ve Cumhuriyet'in kuruluş heyecanını yaşamış Bilecik, "somut-öncü uygulamalarla" örnek olabilirse, sanırım 21. yüzyılı doğru değerlendirmiş olacaktır.

Kuşkusuz bu, "özveriye-birikime dayalı, bilginin bilince dönüştüğü ortamlarda" gelişebilecek, "kent-havza-bölge-ülke boyutunda" bir yaklaşımı egemen kılmakla geçerlik kazandırabilecek yeni anlayışın ürünü olacaktır.

Bilecik'te her kesimin, her yaş diliminde özverili-birikimli bireyin içinde yer aldığı günleri görme dileğiyle...

Prof. Dr. Metin SÖZEN  
ÇEKÜL Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı